

दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

हामी बोलेर मात्र
होइन पुऱ्याएर छाड्छौं

तपाईंको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पासलहरू
नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा
पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस्

सुपर काइनेटिक
कुरियर्स सर्भिस

ट्राफिक चोक हिमालयन
बैंकको साइड (सूर्य लार्किङ इन्जोरेजन्स भएको
ठोक्न) फोन:- ०७१५४२५७१

वर्ष ३७ | अंक २३० | बुटवल | २०८२ साउन ३० गते, शुक्रबार

नेपाल संवत्

११४५ | Friday August 15, 2025

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ६ मात्र

Lumbini

प्रधानमन्त्री-मन्त्री

कार्यसम्पादन सम्झौता

बुटवल । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ का लागि मन्त्रीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरेका छन् । बिहीबार प्रधानमन्त्री कार्यालय सिंहदरबारमा आयोजित विशेष कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूबीच कार्यसम्पादन सम्झौता गरिएको हो । यसक्रममा प्रधानमन्त्री ओलीले सम्झौताअनुसार तोकिएको जिम्मेवारी पूरा गर्न मन्त्रीहरूलाई आग्रह गरे ।

समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न थालिएका पूर्वाधार निर्माण तथा सेवा प्रवाहमा सुधारका कार्य तोकिएको समयमा सम्पन्न गर्न ओलीले आफ्नो अधिकृतको कार्यकालबाटै कार्यसम्पादन सम्झौताको अभ्यास थालेका थिए ।

प्रधानमन्त्रीसँग मन्त्रीहरूले कार्यसम्पादन सम्झौता गरेपछि उनीहरूले सम्बन्धित सचिवहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्नुपर्नेछ । कार्यक्रममा आव २०८१/८२ को मन्त्रालयगत वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको समीक्षा समेत भएको थियो ।

अधिकृतले आवको समीक्षापछि आगामी आवका लागि मन्त्रालयहरूको प्राथमिकता, लक्ष्य तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दै कार्यसम्पादनमा परिणाममुखी दृष्टिकोण अपनाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको थियो ।

पार्थवेन्द्रले दिए स्पष्टीकरण

बुटवल । राख्पाबाट रुपन्देही ३ को उम्मेदवारको प्रारम्भिक सूचीमा परेका पार्थवेन्द्र उपाध्यायले पत्रकारिताका विषयमा आफूले बोलेको सम्बन्धमा स्पष्टीकरण दिएका छन् । उनले पार्टीको आन्तरिक कार्यक्रममा बोलेको भिडियो सार्वजनिक भएपछि नेपाल पत्रकार महासंघलगायत संस्थाले विज्ञापन निकालेदेखि रुपन्देहीका सीडीओलाई ज्ञापनपत्र बुझाएर कारवाहीको माग गरेका थिए । त्यसपछि उपाध्यायले बिहीबार विज्ञापित जारी गर्दै पहिलो र मुख्य कुरा, आफूले दिएको अभिव्यक्तिले समग्र पत्रकारिता व्यवसायमाथि प्रहार गर्ने वा प्रेसको संवैधानिक भूमिकालाई कमजोर पार्ने उद्देश्य राखेको थिएन भन्ने स्पष्ट गरेका छन् । आफ्नो अभिव्यक्ति स्पष्ट रूपमा पत्रकारिताभित्रका अनैतिक अभ्यासहरू विशेषतः आर्थिक लाभको शर्तमा सकारात्मक समाचार कभरेज दिने 'क्विड प्रो क्वो' व्यवस्थाहरूलाई निर्देशित थियो भनेका छन् ।

उनले लामो समयदेखि गलत कार्य उजागर गर्ने, जनतालाई सूचित गर्ने र लोकतान्त्रिक स्वतन्त्रता सुरक्षित राख्ने कार्यमा पत्रकारहरूको महत्वपूर्ण भूमिकालाई मूल्यवान् ठानेको र आफ्नो दृष्टिमा, जनचेतनामा प्रभाव पार्ने सार्वजनिक व्यक्ति भएकाले पत्रकारहरू पनि समीक्षाबाट मुक्त हुन नसक्ने धारणा प्रष्ट पारेका छन् । नागरिक पत्रकारिता र स्वतन्त्र डिजिटल मञ्चहरूको उदयले सञ्चारमाध्यमको जवाफदेहिता परम्परागत संरचनाभन्दा बाहिरसम्म फैलिनु आवश्यक रहेको अभि स्पष्ट पारेको उनले विज्ञापितमा उल्लेख गरेका छन् ।

'इथिकल (वैध) पत्रकारिता लोकतान्त्रिक शासनका लागि अपरिहार्य भए पनि, जब अनैतिक अभ्यासहरू हावी हुन्छन्, त्यसको इमान्दारी कमजोर हुन्छ, यस्तो अवस्थामा आलोचना गर्नु जनहितको विषय हो र यो संवैधानिक स्वतन्त्रताको प्रयोग हो, मानहानीको कार्य होइन, मेरो अभिव्यक्तिको उद्देश्य सञ्चार क्षेत्रभित्र सुधारको आवश्यकता उजागर गर्नु थियो, जसरी राजनीतिक संस्थाहरूमध्य पनि सुधार आवश्यक हुन्छ । कुरा सरल छ-राजनीतिक नैतिकता विना शासन कमजोर हुन्छ; पत्रकारिताको नैतिकता विना लोकतन्त्र नियन्त्रण र बलजस्तीमा परिणत हुन्छ, दुवै क्षेत्रमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र जनविश्वासको पुनःस्थापना आवश्यक छ,' अंग्रेजी भाषामा जारी उपाध्यायको विज्ञापितमा उल्लेख छ- 'त्यस्तै, यी मूल्यहरू कमजोर पार्ने आचरणलाई प्रश्न गर्न मेरो अधिकारमा म दृढ रहन्छु, मेरो आलोचना अतीतमा पनि, अहिले पनि, पत्रकारिता व्यवसायको उच्च आदर्शलाई होइन, अनैतिक अभ्यासलाई नै निर्देशित हो, म विश्वास गर्छु कि सञ्चारमाध्यमसँगको रचनात्मक संवाद नै अगाडि बढ्ने सही बाटो हो, र म खुला संवादमा प्रतिबद्ध छु, जसले हाम्रो संस्थाहरू र हामीले सेवा गर्ने जनताको विश्वास दुवैलाई मजबुत बनाउँछ ।'

जग्गा राजस्व छलीमा

मालपोत कर्मचारीको मिलेमतो

विष्णु खनाल

बर्दघाट

राजस्व छलिमा मालपोत कार्यालय नवलपरासीका कर्मचारीको मिलेमतो भएको तथ्य बाहिरिएको छ । वडाको सिफारिस विनै जग्गा अर्को व्यक्तिको नाममा जग्गा पास भएको घटनाले अहिले नवलपरासी जिल्लालाई तताएको छ । नवलपरासीको बर्दघाट नगरपालिका वडा नं. ५ मा जग्गा बेचबिखनको काममा राजस्व छली भएको छ । नन्दराम चौधरीले साविकको माकर गाविस ९ थ, हालको बर्दघाट नगरपालिका वडा नं. ५ मा रहेको कित्ता नं. १०१५ को क्षेत्रफल ०-१९-५ जग्गाको बाटोमा नक्सा नदेखिएता पनि सो जग्गाको पश्चिमतर्फ बर्दघाट त्रिवेणी सडक र उत्तरतर्फ चलनचल्तीको ग्रावेल बाटो रहेको भनी असार १८ गते पहिलो पटक ऋण लिनका लागि चौकिल्ला र बाटो सिफारिस लिए । पछि फेरि असार २५ गते उत्तर तर्फको चलनचल्तीको ग्रावेल बाटो रहेको भनी प्रमाणित लिए ।

मालपोत कार्यालय नवलपरासीमा असार ३१ गते घरगोठ पास नलिई नन्दराम थारूको नाममा रहेको १९ कठ्ठा ५ धुर जग्गा सम्राट सिंह क्षेत्रीको नाममा पास गरिएको छ ।

नाफिकार्यालय नवलपरासीले जग्गा किनबेच वा लेनदेन प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने घर गोठ सिफारीस नलिई व्यक्तिको नाममा पास गरेको छ । जसका कारण जग्गा पास सिफारीस वापतको राजस्व छलि भएको छ । ३१० रुपैयाँ सामान्य सिफारिस रहेको उक्त जग्गाको घरगोठ सिफारिस वापतको बर्दघाट नगरपालिकाको मूल्याङ्कन ६ करोड ५२ लाख ५१ हजार ६ सय ८३ रुपैयाँ ९८ पैसा को ०.५ प्रतिशतले हुन आउने रकम ३ लाख २६ हजार २ सय ५८ रुपैया ४२ पैशा र यस आर्थिक वर्षको एकिकृत सम्पत्तिकर ७७ हजार ९ सय २० रुपैया रकम राजस्व छलि भएको छ ।

यो विषय बाहिर आएसँगै खबरदारिका लागि नेकपा माओवादी केन्द्रका जिल्ला संयोजक रामानन्द यादवको नेतृत्वमा साउन १८ गते मालपोत कार्यालय नवलपरासीमा बृहत् छलफल भयो । मालपोत कार्यालय अधिकृत दामोदर भण्डारीले छानबिन समिति बनाउने र सत्यतथ्य एक हप्ता मा बाहिर ल्याउने आश्वासन दिएसँगै ठुक्रिएको थियो । साउन २१ गते मालपोत अधिकृत बसन्त कार्कीको संयोजकत्वमा नासु विवरहादुर नेपाली र खरिदार भविन्द्र पाण्डेको

सदस्यतामा ३ सदस्य छानबिन समिति गठन भयो ।

छानबिन समितीले साउन २६ गते कार्यालय समयभित्र आइसक्नु पर्ने गरी जग्गा बेच्ने नन्दराम थारू, जग्गा किन्ने सम्राट सिंह केसी, बर्दघाट नगरपालिका वडा नं. ५ को कार्यालय, भू सेवा केन्द्रका अमरदास पटेल र रजिस्ट्रेशन फाँटको २ मालपोत अधिकृत अर्जुन तेली र जुनियर अफिसर नारायण ठटराईसँग लिखित जवाफ माग गरेको थियो ।

बर्दघाट नगरपालिका वडा नं. ५ बाट वडा अध्यक्ष विमला गुरुङसहित वडा सचिव शान्ती तिम्लिस्नी, वडा सदस्यहरू शोभाकान्त लामिछाने र भिमन पाण्डेको टोली २६ गते मालपोत कार्यालयमा पुगेर आफ्नो लिखित जवाफ पेश गरेको छ । 'जवाफमा शक्तिको आधारमा राजस्व हितमािना गर्ने समूह र प्रलोभनमा परि आफ्नो दायित्व र जिम्मेवारी भुली पदिय मर्यादाविपरित बैकिङ्क प्रक्रियामा जग्गा मूल्याङ्कनको लागि दिइएको सामान्य बाटो प्रमाणितको सिफारिसलाई गलत व्याख्या गर्ने र कार्यालयभित्रको कर्मचारीबाट भएको गल्तीलाई संरक्षण गरी वडा कार्यालयलाई गलत कार्य गरेको भनी प्रमाणित गर्न खोजिएको दुःखयास प्रति वडा कार्यालयको गम्भीर ध्यान आकर्षण भएको छ । साथै उक्त कार्यमा संलग्न मातहतका कर्मचारीलाई आवश्यक कारबाही गर्न भनी मागसहित वडा परिवार उपस्थित भएको व्यहोरा अनुरोध छ ।' -स्पष्टीकरणमा उल्लेख छ ।

असार ३१ गते कार्यालय समय पछाडि जग्गा पास गरिएको बताउँछन् नन्दराम चौधरी । उनी भन्छन् - 'बाहिर आएको यी सबै कुरामा वडाको कुनै दोष छैन । भैरहवामा रहेका प्रशान्त अग्रवाल संग मेरो पहिचान रहेको थियो । अग्रवालले सम्राट सिंह क्षेत्रीको नाममा जग्गा पास गर्न पठाएको ले उनको नाममा पास गरिदिए । साँफ ७ बजे आसपासको समयमा पटेल लेखापढि को कार्यालयभित्र ल्याएबेलागुने काम गरेको हो । अरु पनि थिए तर को को हुन मैले चिनिन ।'

वडा नं. ५ को वडा अध्यक्ष विमला गुरुङ भन्छन् -'३ वर्ष भयो जनप्रतिनिधि भएर काम गरिरहेको अहिलेसम्म बाटो सिफारिसले जग्गा बेचबिखन भएको छैन, तर शक्तिको आडमा भएको जग्गा पास र कर छिलेले फेरि पहुँच नपुग्ने गरिब निमुखाले मालपोतमा काम गर्दा सामान्य त्रुटि हुँदा सास्ती खेप्नुपर्ने, तर पैसाको बिटो भएपछि कागजात नपुगे पनि सहजै काम बन्ने परिपाटि छर्लङ्ग बाहिर आयो । वडाले यस्तो

गलत काम लाई अन्देखन गर्न सक्दैनौं । जसरी हुन्छ यो गलत काम गर्ने कर्मचारी र विचौलियालाई सजाय दिलाउन लाग्छौं ।'

उनले करछलिको कुरा बाहिर आएपछि नन्दराम कर तिर्नका लागि पटक-पटक वडा कार्यालयमा धाएको र मान्छे पठाउने काम गरेको बताइन् । जबसम्म मालपोत कार्यालयबाट दोषीलाई कारबाही गरेको पत्र आउँदैन, तबसम्म जग्गाको काम अगाडि नबढाउने उनले बताइन् ।

कम्प्युटर अपरेटर तिलकराज हरिजनलाई असार ३१ गते कति बजेसम्म कार्यालयबाट सेवा दिनुभयो भन्दा थाहा छैन भन्दै उम्कन खोजे र खाजा खाने समय भयो भन्दै कार्यक्ष बाट बाहिरिए । अर्का कम्प्युटर अपरेटर पुष्पराज शर्मासँग बाटो प्रमाणित मात्रै लिएर आउँदा जग्गा पासको प्रक्रिया कसरी अगाडि बढाउनुहुन्छ भनेर प्रश्न गर्दा उनले घरगोठ प्रमाणित नआईकन आफूले अहिलेसम्म काम नगरेको बताए । वडा नं. ५ बाट आएको पत्र देखाएर यो पत्रको आधारमा बायो म्याट्रिक गर्नु हुन्छ भन्दा नमिल्ने बताए । बायो म्याट्रिक गरिएको फर्ममा प्रयोग कर्तामा अमरदास पटेल भूसेवा केन्द्र, तिलकराज हरिजन सर्भिस डेस्क, नारायण ठटराई जुनियर अफिसर र मालपोत अधिकृत अर्जुन तेली प्रयोगकर्ता र भूमिकामा देखिएका छन् ।

असार मसान्तको समय भएको हुँदा कार्यालय समय पछाडि पनि काम गरिएको हुन सक्ने भन्छन्, मालपोत कार्यालयका खरिदार नारायण ठटराई । नेपाल सरकारले यही फर्मयाटमा जग्गा पास गर्ने पर्छ भनेर तोकेको छैन । बाटो खुलेको सिफारिस भएपछि जग्गा पास गर्न सकिने भन्दै उनी उम्कन खोजे । जग्गा दिने लिने दुवैको उपस्थिति भएर मात्रै पास गरिएको मालपोत कार्यालयका नासु अर्जुन तेलीले बताए । उनले वडाले प्रयोजन नखुलाउनु वडाको कमजोरी रहेको भन्दै वडा कार्यालयलाई दोषी देखाए ।

वडा सचिव शान्ति तिम्लिस्नले वडा नं. ५ बाट वडा कार्यालयको घर गोठको सिफारिससँगै मालपोत कार्यालयलाई सम्बोधन नगरेको पत्र वडाबाट आएको भए प्रमाण पेश गर्न चुनौती दिएको छन् । मालपोतले गलत काम गर्ने, दोष वडालाई थुपार्न खोज्नुमा कर्मचारीको मिलेमतो रहेको स्पष्ट हुने उनी बताउँछन् ।

यस विषयमा मालपोत अधिकृत दामोदर भण्डारीसँग बुझ्न खोज्दा उनले छानबिन समितिलाई जिम्मा दिई सकेको हुँदा कुनै पनि धारणा नराख्ने बताए ।

स्याङ्जामा एक वर्षमा पाँच हजारलाई रोजगारी

प्रकाश डोटेल

स्याङ्जा

स्याङ्जामा आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा सञ्चालित सुपरजोन र जोनमार्फत् ऋण्डै पाँच हजारलाई रोजगारी सिर्जना भएको छ । जिल्लामा सञ्चालित सुन्तला सुपरजोन, औष-लिची र गाई-भैसी जोन तथा अदुवा-बेसार र कफी खेतीमा चार हजार ९०२ जनालाई रोजगारी सिर्जना भएको हो ।

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना तथा आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ बाट राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरणमा परिवर्तित कार्यक्रमले आंशिक ४१ सय र पूर्णतर्फ ८०२ गरी चार हजार ९०२ जनालाई रोजगारी सिर्जना गरेको हो । जिल्लामा विभिन्न शिर्षकमा संचालित पाँच फरक-फरक कार्यक्रम मध्ये सबैभन्दा धेरै सुन्तला सुपरजोनले रोजगारी सिर्जना गरेको छ ।

गाएको वर्ष सुन्तला सुपरजोनमा तीन हजार ३१७ र गाई-भैसी जोनमा ५०५ जनालाई रोजगारी सिर्जना गरेको कार्यक्रमले औष-लिची जोनमा ४६२ जनालाई रोजगारी दिएको छ । कफीमा ४४६ र अदुवा-बेसार खेतीमा १७२ जनालाई रोजगारी

सिर्जना भएको कार्यक्रमले जनाएको छ ।

जिल्लाका ९७ मध्ये ऋण्डै ९० वटा वडामा सञ्चालित सुन्तला सुपरजोन कार्यक्रमले आंशिकमा दुई हजार ८२७ र पूर्णतर्फ ४९० गरी तीन हजार ३१७ जनालाई रोजगारी दिएको कार्यक्रम प्रमुख अजय अधिकारीले बताए । उनका अनुसार २५ सहकारी, ९० कृषक समूह र २३८ कृषि उद्यमी जोडिएको सुन्तला सुपरजोनले वर्षेनी थप रोजगारी सिर्जना गर्नेछ ।

'स्याङ्जामा ऋण्डै दुई हजार ३५० हेक्टर जमिनमा सुन्तला खेती गरिएको छ,' प्रमुख अधिकारीले भने-'कुल क्षेत्रफलको सुन्तला मध्ये ६० प्रतिशतले हाल उत्पादन दिएको छ भने थप ४० प्रतिशत सुन्तलाका बोटले उत्पादन दिन थलोपछि उतिको संख्यामा रोजगारी थपिन्छ ।' सुन्तला खेती गर्ने कृषकको संख्या वर्षेनी वृद्धि भएसँगै रोजगारीको सिर्जना हुँदै जाने उनले जनाए ।

जिल्लाको चापाकोट, वालिङ, भीरकोट र गल्याङ्गलाई प्राथमिकतामा राखेर सञ्चालित गाई-भैसी जोन कार्यक्रममा ५०५ जनाले रोजगारी पाएको छन् । १६ सहकारी, ९ समूह र ७२ कृषि उद्यमीले उद्यम गरेको गाई-भैसी जोनमा आंशिकतर्फ ४०५

र पूर्णमा एक सय जनाले रोजगारी पाएका हुन् ।

कालीगण्डकी किनारका चापाकोट र गल्याङ्ग नगरपालिकामा सञ्चालित औष-लिची जोनले गएको वर्ष ४६२ जनालाई रोजगारी सिर्जना गरेको छ । कार्यक्रमले आंशिकतर्फ ३८२ र पूर्णमा ८० गरी ४६२ जनालाई रोजगारी सिर्जना गरेको कार्यक्रमका कृषि अधिकृत प्रतिभा बुढाथोकीले बताइन् । उनका अनुसार जोन क्षेत्रमा औष-लिची लगाउने कृषकको संख्यामा ह्वातै वृद्धि भएको छ भने औष-लिचीको व्यवसायिक खेतीतर्फ स्थानीय कृषकको आकर्षण बढेको छ ।

गाएको एक वर्षको अवधिमा कफी खेतीतर्फ आंशिकमा ३१९ र पूर्णतर्फ १२७ गरी ४४६ जनालाई रोजगारी सिर्जना थियो । कार्यक्रमका अनुसार आंशिकतर्फ १६७ र पूर्णमा ५ गरी अदुवा-बेसार खेतीमा पछिल्लो वर्ष १७२ जनालाई रोजगारी सिर्जना भएको छ ।

कार्यक्रममार्फत् रोजगारी सिर्जना हुँदै जाने दाबी गरिएको कार्यक्रमबाट जिल्लामा पछिल्लो वर्ष ऋण्डै ५ हजार घरपरिवार लाभान्वित भएको कार्यक्रमका प्राविधिक प्रमुख ईन्द्रप्रसाद सुवेदीले बताए । सुन्तलाबाट दुई हजार ७ सय ८३, औष-लिचीबाट एक हजार तीन सय ५८ घरपरिवार लाभान्वित भएको कार्यक्रममा गाई-भैसी पालनतर्फ २६५, कफीबाट २३२ र अदुवा-बेसार खेतीमा ८९ घरपरिवार लाभान्वित भएको सुवेदीले जानकारी दिए ।

स्थानीय कृषकले निजी तथा आवादी वन फैडानी गरेर सुन्तला रोप्न थालेका छन् ।

पछिल्लो वर्ष एक सय हेक्टर जमिनमा सुन्तलाका बिरुवा रोपण गरिएको छ ।

कार्यक्रमसँग सहकार्य गर्दै कृषकहरूले चापाकोटमा पछिल्लो दुई वर्षमा करिब ९० हजार औष-लिचीका बिरुवा रोपेका छन् । अम्दानीको राम्रो श्रोत भएपछि गाई-भैसी पालक कृषकको संख्यामा समेत वृद्धि हुँदै गएको बिरुवा गाउँपालिका-१ का भैसीपालक कृषक युवराज के.सी.ले बताए ।

सम्पादकीय

डेङ्गु संक्रमणविरुद्धको तयारी सुस्त

एक हप्तामा १ सय ८० जनामा डेंगु सङ्क्रमण पुष्टि भएको छ । इपीडीमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका अनुसार योसँगै गत पुसदेखि हालसम्म ७४ जिल्लाबाट डेंगु पुष्टि हुनेको संख्या दुई हजार ९ सय ५२ पुगेको छ । कुनै बेला वर्षायाममा मात्रै डेंगु संक्रमण फैलिएकोमा अहिले हिउँद र जाडोयाममा पनि डेंगु संक्रमण हुन थालेको छ । यद्यपि वर्षायाममा डेंगु संक्रमण तिव्र हुन्छ । डेंगु संक्रमण भयावह हुने भन्दै विज्ञहरुले नियन्त्रणको पहल थाल्न चेतावनी दिए पनि सरोकारवाला निकायको तयारी सुस्त छ । वर्षा हुने र घाम लाग्ने क्रम जारी रहेकोले डेंगु संक्रमण तिव्र बढाउने लामखुट्टेकोलागि अनुकुल मौसम हो । यो बेला खोज र नष्ट गर्ने अभियान चलाएर संक्रमण नियन्त्रण गर्न सकिन्छ । संक्रमण न्यूनीकरण विस्तार हुन सक्ने भएकाले पूर्वतयारीमा ध्यान दिन आवश्यक छ । तर तहगत सरकारको ध्यान संक्रमण नियन्त्रण गर्ने ढंगले भइरहेको छैन ।

जलवायु परिवर्तनका कारण नेपालको सबै भू-भागमा लामखुट्टेका लागि अनुकूल हुँदै गएको छ । तराईमा पाइने लामखुट्टेले अब आफूलाई पहाडी र हिमाली वातावरणमा अनुकूलन बनाउँदै लगेको छ । पछिल्ला दिनमा चिसो मौसममा समेत डेंगुका विरामी देखिएकोले अब वर्षा र गर्मीयाममा मात्रै डेंगु संक्रमण हुन्छ भन्ने छैन । विश्वरूका अनुसार, १२-१३ डिग्रीमा पनि डेंगु सार्ने लामखुट्टे सहजै बाँच्न सक्छ । डेंगु फैलनुको कारण बढ्दो शहरीकरण पनि हो । जनघनत्व बढी भएका शहरमा डेंगु सार्ने लामखुट्टेलाई हुर्कन सहज हुन्छ । विश्वहरूले मनसुन सुरु हुनासाथै खोज तथा नष्ट अभियान व्यापक बनाउन सुरुवात दिएको भए पनि वास्ता गरिएको छैन । लाभार्थ अवस्थामै नियन्त्रण गर्न ध्यान दिने हो भने संक्रमण दर नियन्त्रण गर्न सकिने भए पनि तहगत सरकारको ध्यान नजानु गलत छ । खोज र नष्ट अभियान स्थानीय तहले गर्न सक्छन् । स्थानीय तहले टोल समिति परिचालन गरी खोज र नष्ट गर अभियान चलाउन सक्छन् । डेंगु फैलिए पनि खोज र नष्ट गर अभियान देखावटी हुने भएकाले अभैर अभियान चलाउन ढिलाइ भइरहेको छैन ।

एडीस एजेण्ट्स र एडीस एल्बोपेक्टस नामक लामखुट्टेको टोकाइबाट लागेर डेंगु संक्रमण नेपालमा पहिलो पटक २०००४ मा चितवनमा आएका एक विदेशी नागरिकमा भेटिएको थियो । त्यसपछि २००६ मा तराई र भित्री मधेशका केही जिल्लामा डेंगुका बिरामी भेटिए । २०१६ मा चितवन, भापा र रूपन्देहीमा महामारीकै रूपमा डेंगु देखिएको थियो । २०२० मा धरानबाट फैलिएको डेंगुबाट १८ हजार मानिस संक्रमित भए, ४३ जिल्लामा फैलिएको डेंगुले १२ जनाको मृत्यु भयो । सन् २०२२ मा डेंगु संक्रमित ७७ वटै जिल्लामा फैलँदा ५४ हजारभन्दा बढी संक्रमित भए । उनीहरूमध्ये ८८ जनाको मृत्यु भएको तथ्याङ्क छ । सन् २०२३ मा २० जना मृत्यु हुँदा ५२ हजारभन्दा बढी संक्रमित भएका थिए । सन् २०२४ मा भने १३ जनाको मृत्यु हुँदा भण्डै ३५ हजारभन्दा बढी संक्रमित भए ।

तहगत सरकार डेंगु नियन्त्रण गर्न चनाखो बन्नु पर्छ । तहगत सरकारहरूमध्ये कसले के गर्ने ? समुदायले के गर्ने ? यो काम कार्ययोजना बनाएर तत्काल अधि बढाइउन ढिलाइ गर्न हुन । अस्पतालमा बिरामी थपेन नसकेन अवस्था आउन सक्छ । अस्पताल पुगेकामध्ये कतिपय जटिल अवस्थामा पुगेका र कतिपयले ज्यान गुमाउन सक्छन् । सम्भावित जोखिम र चुनौतीको सामना गर्ने गरी सरकारी तयारी हुनुपर्छ ।

सर्पले टोकिहाले के गर्ने ?

रूपक सिंह राजपूत

मधेश प्रदेश, जुन भारतसँग जोडिएको तराईको समथर र गर्मी ठाउँ हो, त्यहाँ गर्मीको मौसममा सर्पको जोषिम धेरै हुन्छ । गर्मी, सुख्खा मौसम र चिसो खोज्दै सर्पहरू मानिसको बसोबासनाजिको आउन थाल्छन् । खेत, पोखरी, भाडी, पुराना घर, ढुंगा वा काँकको थुप्रो र पुराना गोठजस्ता ठाउँहरू सर्पको लागि उपयुक्त लुकेँ ठाउँ बन्न सक्छन् ।

सर्पको टोकाइबाट कसरी जोगिने ?

सर्पको जोषिमबाट बच्न केही सावधानी अपनाउनु आवश्यक छः रातमा सर्पकै रहनुहोस्; राति भुईँमा नसुत्नुहोस् । सर्पै खाट वा अग्लो ओख्यानमा सुत्ने गर्नुहोस् ।

जुताको प्रयोगः भाडी वा घाँस भएको ठाउँमा हिँड्दा बलियो र बन्द जुता लगाउनुहोस् ।

अँध्यारोमा प्रकाशको प्रयोगः अँध्यारो ठाउँमा जाँदा वा हिँड्दा टर्च वा लालटिन प्रयोग गर्नुहोस् ।

सफाइमा ध्यान दिनुहोस् ।

आफ्नो घर वरपरको क्षेत्रलाई सफा राख्नुहोस् । पुराना सामानहरू थुप्रोर सार्नुहोस् ।

मुसाको नियन्त्रणः घरमा मुसालाई आउन नदिनुहोस्, किनकि मुसाको खोजीमा सर्प पनि घरमा पस्न सक्छन् ।

खेत/बाग्रीमा सावधानीः खेत वा बागँचामा काम गर्नु/अधिवे लौरो वा लट्ठीले भाडी वा घाँस हटाउनु गर्नुहोस् हुन्छ ।

सर्पले टोकिहाले के गर्ने ?

यदि दुर्भाग्यवश कसैलाई सर्पले टोकिहाल्यो भने, घबरानुको सट्टा तुरुन्तै यी कदमहरू चाल्नुहोस्।

बिरामीलाई शान्त राख्नुहोस्: सर्पले टोकेको मानिसलाई आरामसँग सुत्ानुहोस् र ऊ धेरै नहिलोस्। बन्धे कुरामा ध्यान दिनुहोस्, किनभने धेरै हल्लौंदा विष शरीरमा छिटो फैलन सक्छ ।

अंगलाई तल राख्नुहोस्: टोकेको अङ्गलाई शरीरभन्दा अलि तल राख्नुहोस् ।

हल्का पट्टी बाँध्नुहोस्: टोकेको ठाउँमाथि हल्का
कपडा वा पट्टी बाँध्नुहोस्, तर एकदमै कसेर होइन ।
रक्तसञ्चार पूर्ण रूपमा बन्द हुनुहुँदैन ।

गलत उपचार नगर्नहोस्: भारफुक, चिरा लगाउने, विष चुस्ने, हल्दी, तेल वा गोबर लगाउनेजस्ता हानिकारक घरेलु उपचारहरू बिल्कुलै प्रयोग नगर्नहोस्।

अस्पताल लैजानुहोस्: बिरामीलाई तुरुन्तै नजिकको सरकारी अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्र पुर्याउनुहोस्। नेपालका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सर्पको टोकाइको निःशुल्क उपचार उपलब्ध छ।

यदि सम्भव छ भने, टोकेको सर्पको रङ्ग, आकार र बनावट याद गर्नुहोस् । यसले डाक्टरलाई सही एन्टीभेनम (बलतषखभलक) इन्जेक्सन दिन मद्दत गर्छ । समयमै सही उपचार पाएमा सर्पको टोकाइबाट ज्यान बचाउन सकिन्छ ।

स्वास्थ्य खबरबाट

विन बहादुर कुँवर

गत साउन २५ गते नेवार जनजाति समुदायको परम्परागत भनाइले प्राचीन गाईजात्रा महोत्सव । उक्त दिन देशका विभिन्न ठाउँमा सयौं महोत्सव आयोजना भयो । नेपालमा यो पर्वलाई प्रायः हास्य व्यंग्यको रूपमा मनाइने चलन चली छ । त्यसैले कसैले कुनै बेलाबखत यस्तै केही अस्वाभाविक गतिविधि चालचलन गरेर भने गन्धर्व कस्तो गाईजात्रा देखाएको । यस्तापाको साउन २५ मा त नेवार समुदायहरूको साँच्चैको गाई जात्रा पर्व नै थियो, त्यो दिन सयौं गाईजात्रा देखाउन स्वाभाविक नै भयो । त्यसको अघिल्लो दिन अर्थात् नवौं पूर्णिमा तराईमा राखी बाँधे दिन, तर उक्त दिन राखपा घण्टी पाटौं पहाडै नै प्रदर्शन गरी देखायो । करोडौं सहकारी जेल जीवन बिताइरहेका उक्त पाटौंका लामिछानेको श्रममा जनमत उठाउने नाममा उक्त विशाल दूलो फोटो तस्विर प्रदर्शनकर्ता केही महोत्साही बाँधीनिरहले राखी-डोरौ बाँधिरहेको देखियो ।

यों नबुध्तेहरूका लागि त राम्रै प्रचारप्रसार
नै भयो। विचरार्। प्रत्यक्ष आफूने दिदीबहिनीहरूको
हातबाट त्यस्तो राखी बाँध्न नपार्ने पनि पाटीका
अरु दिदीबहिनीहरूले त्यस्तो फोटो तस्वरमै भए
पनि राखी बाँधिदिनेक्रमो राम्रै माने होलान्। उक्त
पाटीका नेता कार्यकर्ताहरूको त यो घोषित अभियान
नै भयो। ठाउँ भर्ने अदालतले जेल हाले पनि अभियान
केही दिदीबहिनीहरूको यो आदर र सम्मान भावले
निश्चय नै रूचि लामिन्छनेको हर्ष र खुसीको सीमा नै
नरहेको हुनु पर्दछ। तर धेरै पहिलेदेखि नै रिवलाउ
बुध्तेहरूका लागि अनि यस्ता अपराधी काण्ड
काण्डमा एकपछि अर्कोमा ढाँडिदै अरूले जेलमै
थुनिएका ठग-अपराधीप्रति देखाइएको यो भर्त्सना
सौँचै नै एउटा हेर्ने लायकको अचम्मको जाडैजात्रा
नै थियो। अर्को उत्पत्ति 'कही नभएको गात्रा हाँडी
गाउँमा' ठीक यो पनि त्यस्तै अर्को जात्रा नै थियो।

हुनतः सतिले ससपेको यो देशमा हुने भनेको यही हो । निर्धार्, गरिब निमुखाहरुसित वृणा-अपमान र उग्र भ्रष्टाचार, लुटेरा, चोर-गुन्डा आदिहरुसित समान आदर र भक्तिभाव अनि जयजयकार यो सामन्ती दलाल र नेकरशाही राज्य सत्ता र व्यवस्थाको खुले विशेषता र चरित्र नै हो । अर्को धार्मिक भाषामा भने भने भने कृष्ण चरित्र र लिला अर्थात् सयौं गोपीनीहरुसँग खुलामुल्ला राख्न लिला नाउँ पारी मोमसुली पारी कृष्णलाई भगवान मान्ने हाम्रो यो धार्मिक पात्रण्डका अगाडि यो खासै केही होइन । यही बाटो र दिशा अर्थात् व्यक्ति जस्तो भए पनि उसको दोष निर्दोष नै नछुट्छ । कसैको लहेहतेहमा एकहोरो लहसिने धार्मिक भक्त भएर भक्तभाव रविको यो मामिलामा पनि देखिन थालेको छ । हुँदै नभएका खाली धार्मिक र काल्पनिक कथाका आधारमा अहिलेको यो २३औं शताब्दीको वैज्ञानिक युगमा पनि विश्वका करोडौं शताहेहरूले ब्राह्मण, विष्णु, महादेव, शिव पातौरी, राम, सीता, कृष्ण आदिलाई भगवान् भनी पूजा गरी नै रहेका छन् । यस्तै राजनीतिक जमात आज घण्टी पाटौंमा आकर्षित हुने गरेको र त्यसले त्यसका सभापति रवि लामिछन्नेको तिसुकेको आधारभूत गरे पनि त्यसलाई स्वीकृति नै पढामा छैन । एकहोरो रवि निर्दोष भनी खाली एमाले ओली काग्रेसी देउडाहरुमाथि दोष थोपारी रहेको छ । स्वयं रविले नै आफू सहकारी रकम ठगी गरेको स्वीकार गरिसक्दा पनि यो जमातले भने रवि निर्दोष नै भएको भट्टयाउँदै हिँडिरहेको छ ।

हनुतः रवि-अधभक्त यो जमातलाई मात्रै को भन्ने
र ? हिजो दश वर्ष माओवाद जन्मुदक डिजाइनर र
राजनीतिज्ञ भनिने डा. बाबुराम भट्टराई जस्ता नेताहरूले
सन्त रविको पक्षमा यस्तै कलात गर्ने गरेका छन् ।
यतिस्मम्की अदालतलाई प्रभावित पार्ने गरी रविको
पक्षमा गर्ने गरिएको हस्ताक्षर अभियानअन्तर्गत घण्टी
पाटी कार्यालयमै गई डा. भट्टराईले त्यसमा हस्ताक्षर
गरेका छन् । साथै हालै माघ महैरवा आई प्रत्यक्ष
रविलाई जेलमै भेट्याउ सन्त गरेका छन् ।

हुत बाबुरामको यो भेट र समर्थन उनको राजनीतिक स्वार्थमा आधारित छ । नेपालीमा एउटा उखान छ पानीमा डुले लागेका मान्छेलाई एउटा सानो तैयको पनि साहारा हुन्छ । ठीक यस्तै सहारा उनको डा. बाबुराम भट्टाईलाई चाहिएको छ । छउञ्जेलको त्यस्तो ठूलो १० वर्षे जनयुद्ध हाँकेको माओवादी पार्टीलाई त्यत्तिकै लात हाम्रो बाबुरामका बाबुराम आफैँ केकेन नयाँ शक्ति ठूलो पाटी बनाउन तम्सेका । देशी तथा विदेशीहरूको स्वार्थ केन्द्रित भई 'दुर्लभ' चोक्वा खान बाहिरिएका डा. भट्टाई अन्ततः त्यहीँ भिल्लामा नै डुबी आज न यता न उता छुपेपछाई रहेका छन् । कतै यही मौकामा केही गर्द रिव उनको पार्टी कार्यकर्ताहरूको केही सहारा पाइन्छ कि भनी रविप्रसाद यो समर्थन र सहायभूति देखाउन थालेका छन् । स्वयं आफू पनि ललितानु निवास जग्गा हिनामिना प्रकरणमा डामिइस्केलेको पनि रविप्रसादको यो सहायभूति हुनु स्वाभाविक नै छ । यस्तै सहारा फेरि रिव र उनको पार्टीलाई पनि चाहिएको छ । यो देशमा देशी तथा विदेशी शक्ति केन्द्रको केही छाहारी विना केही गर्न सकिन्छ न-

रवि र उनको पार्टीलाई लागि सकेको छ । त्यसका लागि राप्रपा अर्थात् दरबारिया र भारत-अमेरिकाको साथ सहयोगको लागि उता बाबुराम सहयोगी हुने हुनाले डा. बाबुराम र रविबिच यस प्रकारको भेटघाट-वार्ता र सरसहयोग आदानप्रदान बढ्न थालेको छ ।

हुनत डा.बाबुराम मात्रे होइन रविपतिको सहलाभूति स्वयं प्रणय, माधव नेपाल आदिहरुको पनि छ । त्यस्तै हर्मिचक कुनै बेला एमाले र प्रम ओलीसित पनि रविपतिको थियो । लामो समययसमा स्वयं ओलीले नै सहकारी काण्डमा रविलाई साथ दिइरहेका थिए । यी सबैको त्यो साथ सहयोग खाली रविलाई कसरी उपयोग गर्न सकिन्छ भन्नेमा आधारित थियो । काँग्रेस पार्टीले त रविलाई प्रधानमन्त्रीकै लागि अफर गरेको अहिले पनि राख्नपारे भन्ने गरेको छ । यो सबै सत्य प्राप्तिको खेल पनि थियो । आखिर अहिले रवि र उनको पार्टीलाई काँग्रेस-एमालेले दूधको माखो जस्तै मिल्काउन पुगेका छन् । तै पनि अहिले फेरि पनि त्यो सम्भावना टुंगिसकेको स्थिति छैन । फेरि ८४ मा निर्वाचन हुँदैछ । काँग्रेस-एमालेबिचको फेरि अहिलेको दोस्रो र पार्टीभित्र सधैं यस्तै रैहाल्नु भन्न सकिन्न । यसमा अलिकति तलमाथि हुँदा बिचिकै फेरि पनि राँधका दिन खुल्नेछ । काँग्रेस-एमाले कस्तो कोटामा पारिने तानातान पनि हुन सक्छ । त्यसैले अहिले नै यस्ता नखरा वा नौटंकी, गाईजात्रा केही नगर्न चुप लाग्न सक्दा नै रवि र उनको पार्टी अर्थात् रवि एवम् उनको कम्पनीलाई राम्रो हुनेछ ।

जहाँसमामा रवि लामिछामेमाथि लागेको मुद्दा र त्यसबाबत उनले भोम्रो परेको जेल सजाय यसप्रति राख्नुपर्ने तिलको पहाड नै बनाई प्रचारप्रसारमा लाग्ने गरेको छ । अन्याय, प्रतिशोध र बदलाको काम भयो । घण्टी पाटीप्रतिको बददोले कोक्रियताबाट काग्रेस-एमाले आतिथे यी आदि प्रचारवादी भइरहेको छ । यसमा पहिलो कुरा त रविमाथि लागेको यो ठगी अपराध सरकारले लगाएको हो वा अदालतले ? निश्चय नै सुस्मा सहकारी पीडितहरूको उजुरीको आधारमा सरकारवादी मुद्दा भएकाे सरकारले नै यसको छानबिन प्रक्रिया अघि बढायो । त्यसैको आधारमा यसलाई सरकारले अदालत पुर्‍यायो । त्यसलाई अदालतले पनि स्वीकारी उनलाई कानुन बमोजिम दण्ड, सजाय, धरोटी जमानत वा जेल सजायको फैसला गर्‍यो । हिजो छानबिन प्रक्रियामा केही सरकार पक्षको हात भए पनि अदालतको प्रक्रियामा पुगेपछि त्यो स्वतः अदालतको विषय बन्छ । यस अर्थमा रविलाई धरोटी जमानतमा छोड्ने वा जेल हाल्ने, दोषी वा निर्दोषी के हो ? त्यो सबै अदालतले र उनको कम्पनी घण्टी पाटीले सरकारले बारम्बार रवि र उनको तमर यी सबै जानीबुझी पनि राजनीतिक प्रतिशोध साधेको भनिरहेका छन् ।

अब स्वयं रविवले नै त्यो ठागी अपराधियाई स्वीकार गरी जेल मुक्तिको लागि अदालतमा निवेदन पेश गरिसकेका छन् । स्वयं आफिचुकेले नै उक्त अपराधलाई स्वीकार गरेपछिअरु बाहिरी प्रमाणको कुनै आवश्यकता नै छैन । राजनीतिक पूर्वानुहार प्रतिशोध र बदला भनेन सबैको खारेजी रविले पाएको अदालतको निवेदनबाट भइसकेको छ । आठव्र बाहिरीका घण्टी काटा नेता-कार्यकर्ता र उनका समर्थक-शुभाचिन्तकहरूको त्यो आवाजलाई स्वयं रविले नै अस्वीकार गर्दै सबैको मुखमा चुक्कल लगाई बन्द गरिदिएका छन् । अब कुन नाक र मुसलले रविलई अन्याय गरियो, सरकारले प्रतिशोध र बदला लियो भने ? तै पनि माथि भने जस्तै अन्धकारहल्ले जे पनि भन्छन् र गर्छन् । जस्तो कुनै बेला तिब्बतका धर्म गुरु दलाई लामाको पिसाबलाई ज्वनाअमृत र दिसालाई प्रसादी भनेर खाने र बाँड्नेहरूको तछ्छुदमछाड र भिड लामे गरेको भनिन्थ्यो । त्यो तछ्छुदको स्व्यङ्कारको करा हो ।

रविको भैरहवा कारागार बसाईसँगै बाहिर को होवा पिटाइयो भने उमलाई एकैले अत्यन्त दुःख र कष्टका साथ जेलमा थुनी राखिएको छ । स्वाभाविक रूपले नै जेल भनेको दुःख र कष्टकै यातना गृह हो । त्यस्तै दुःख कष्ट हिजो अहिलेका यी सबै राजनीतिक नेता र कार्यकर्ताहरूले भोगेकै हो । स्वयं म नै उत्तम भैरहवा जेलमा एक डेढ वर्ष उत्त दुःख कष्ट र सास्ती भोगी बसेकै हो । जेल बसाई र भोगाएको बोझमा अहिलेका यी घण्टी पाटीका नेता कार्यकर्ताहरूलाई भन्दा धेरै जानकार र अनुभवा हामीहरूलाई थाहा नै छ । तर हामी जेलमा रजि लामिनुकाने जस्तो दुनियाँको रकम ठगि त्यहाँ गएका थिएनौ । तत्कालीन पुनर्जायती

व्यवस्थाको अन्त्य र लोकतान्त्रिक गणतन्त्रसहितको जराज्म्य सत्ता र व्यवस्थाको लागि त्यहाँ थुनिएका कार्यकर्ताहरूले गरिरहेका छन् । त्यो न हिजो थियो न अब र भोलि नै पूरा हुनेछ । जेल बसाई ससुरालाई घर बसाई जस्तो अवश्य होइन । अहिलेको यो संसार दुनियाँमा त्यस्तो कुनै जेल छैन जुन माग घण्टी पाटीका मान्छेहरूले गरिरहेका छन् । बरू यस्ता अपराध जस्तो ठीक, जालझेल, भ्रष्टाचार, किर्त आदि गर्ने अपराधीहरूलाई जेलमा थुने मात्रै होइन धेरै देशमा भुइँचड्याएर नै मान्ने अलालती फैलला हुने गरेका छन् । तै पनि नेपालमा त्यस्तो संवैधानिक र कानुनी व्यवस्था गरिएको छैन । बरू नेपालमा यस्ता अपराधीलाई जेलमा खान, बस्न, लाउन, पठनपाठन अध्ययन गर्न, भेटघाट, औषधि उपचार सबै सुविधा छ । स्वयं रिवले योभन्दा पनि अपरू बढी सुविधा त्यहाँ पाएका छन् । छुट्टै एकल रुम, एसि, पंखा सबै सुविधा उनीले पाएका छन् । तर बाहिर प्रचार जेलमा रिवलाई दुःख दिइयो । बरू पछि अहिले बाहिर प्रचारका लागि मानवअधिकारवादीहरूलाई त्यो बुझ्न त्यहाँ पठाउँदा उनी बसेको कोठाबाट एसि निकालिएको, उल्टो भुइँचाल दोग्का बन्द गरिएको अवस्था रेखाइयो । यसमा स्वयं जेल प्रशासनले गिलेमतो भएको बुझिएको छ ।

त्यत्रो ७, ८ सय संख्या भएको जेलमा भेडा बाख्रा जस्तै एउटै कोठामा कोचाकोच गरी बसाउनु पर्नेमा एउटै सरकारी रविलाई पहेलै र अलग छुट्टै एउटा कोठामा सुप्रीत गरेर राखेको रहेछ । खानिपिन आफ्नै इच्छानुसार । सरकारी सिधा लिने र खाने पनि कुरा भएन, पूर्व गृहमन्त्री स्पष्टै भएका र उनको नाममा अहिले पनि करोडौं रूपैयाँ घण्टी पार्टीले जित्नाबाट उदासकेको छ । तै पनि विडम्बना के छ भने रवि र उनको दल यसमा सन्तुष्ट छैन । वैचैन छट्पटाहट र उकुसमुकुस छ । त्यसमा गरेको अपराध बोलेको छ । परचाताप, हीनताबोधले काम गरेको छ । बाहिर जतियुकी पश्चाना नालुस, हस्ताक्षर गरे पनि त्यो सहकारी ठगी सबै रकम फिर्ता गरी जेल मुक्त गरी पाऊँ भन्ने अदालती निवेदन त्यो त्यसको एउटा ज्वलन्त प्रमाण बनेको छ । स्वयं हामी पनि देशका थुप्रै जेलमा पुग्ने वर्षे यस्तो जेल जीवन बिताइयो । तर हामीलाई त्यस्तो कुनै परचाताप, हीनताबोध र स्वाभावी केही पनि भएन । उल्टो खुसी र गर्वले काम गरेको थियो कासैकोमा देश र जनताको लागि फाँटिएर र तानाशाही राज्यसत्ताको विरुद्धमा केही गरेमा आत्मसम्मान थियो र अहिले पनि छ । सम्भवतः हामीहरूले त्यतिबेला त्यस प्रकारको त्याग, तपस्या र बलिदान नगरेको भए अहिलेका यी घण्टी पार्टीका नेता कार्यकर्ता र शुभचिन्तकहरूले न यो सत्ताको जुठोपुरो चाट्न नै पाउँथे । न ठाग र्थि लामिन्छ जस्ता उपग्रधान र गृहमन्त्री नै हुन पाउँथे ।

रख ला मिछाउने, उनको दल र दल नेताहरूका लागि अब जे नहुनु पर्ने थियो त्यो भयो। जेनेर व नजनेरेर अर्थात् परिबन्धमा परेर यो ठग्री मुद्दामा पारियो। अब यस्तो उष्युक्त निक्कास भनेको त्यसलाई स्वीकार्नु नै हो। हात्ती छिन्त्यो पुच्छर अङ्कियो भने जस्तै अब यसको बारेमा अरु कुनै रमिता-स्टन्ड गर्नु पर्ने केही छैन। यसलाई सिधै हाँसीहाँसी स्वीकार्ने र अदालतले तोकेको दण्ड-जरिमा सजाय, क्षतिपूर्ति बिगो सबै भोग्नु र रिर्न राजी हुने। आफ्ना नेता-कार्यकर्ता, शुभचिन्तक साथै आम नेपाली जनताहरूकाथित माम्री माम्री संघीय सांसद आम नेपाली सभापतिबाट समेत राजीनामा दिई केही वर्ष दुःखका साथ जेल जीवन बिताउने। तब मात्र बाहिरिपछि पुनः राजनीति जे गर्नु पर्ने त्यो गर्दा उनका लागि उपयुक्त हुनेछ। फौजदारी मुद्दा लामु, जेल जीवन बिताउनु कुनै नयाँ कुरा होइन। स्वयं आजका प्रधानमन्त्री केपी ओली पनि १४ वर्ष यस्तै फौजदारी ज्यान मुद्दामा जेल बसेकै हुन्। त्यसैको व्याज, साहु अहिले पनि खाँदैझन्। मान्छे जो गल्ती कमजोरी हुन्छ। गल्ती ढाँकेछुन गर्नु भन्दा खुलस्ट पार्नु राम्रो हुन्छ। एक गल्ती जीवनको लागि नयाँ मोड र सभै साक्ष्यगतक सम्भावना बन्न पनि सक्छ।

अन्त्यमा एउटा उदाहरण रवि र उनको पार्टी नेता र कार्यकर्ताहरूका लागि भन्न चाहन्छु। जुन पोखराका पूर्व मन्त्री तथा सफल उद्योग व्यवसायी हरि पाण्डे जसले कुनै एक यस्तै घटनामा आफूले आफू दोषी भाएको भन्दै केही जर्मिनामा तिर्ने र दण्ड सजायका लागि जेल जान घोषणा गरेका थिए। यसरी आफूले गरेको कुनै पनि गल्ती कमजोरी खुल्न स्वीकारदा कहिले पनि सानो भइँदैन।

प्याब्सन र एन प्याब्सनद्वारा पालिकालाई ज्ञापन पत्र

देवदह । विद्यालय शिक्षा विधेयकका केही प्रावधानप्रति असहमति जनाउँदै देवदह क्षेत्रमा रहेका संस्थागत विद्यालयहरूले पालिकालाई ज्ञापन पत्र बुझाएको छ । देवदह क्षेत्रमा क्रियाशिल प्याब्सन र एन प्याब्सन देवदह नगर समितिसँग आबद्ध १३ वटा संस्थागत विद्यालयहरूले नगर उप-प्रमुख विद्यालक्ष्मी गुरुङ र शिक्षा अधिकृत पशुराम ढकाललाई उक्त असहमति पत्र बुझाएको हो । संसदमा दर्ता भएका शिक्षा, स्वास्थ्य तथा मानव अधिकारसम्बन्धी विधेयकमा देखिएका त्रुटि संशोधनका माग गर्दै देशव्यापी चरणबद्ध आन्दोलन कार्यक्रमअन्तर्गत नगर उप-प्रमुख गुरुङलाई ज्ञापनपत्र बुझाइएको हो ।

प्याब्सन देवदहका सचिव कृष्णप्रसाद गैर र एन प्याब्सन देवदहका संयोजक कमल पौडेलद्वारा हस्ताक्षरित ज्ञापन पत्रमा निजी विद्यालयहरूलाई गैर नाफामूलक बनाइने भन्ने वाक्यांश हटाउनु पर्ने, पूर्ण छात्रवृत्ति भन्ने शब्द हटाउनु पर्ने, हाल अभ्यासमा रहेको विद्यार्थी संख्याको १० प्रतिशत छात्रवृत्ति दिने प्रावधानलाई निरन्तरता दिनु पर्ने, छात्रवृत्तिअन्तर्गत भर्ना शुल्क, वार्षिक शुल्क र मासिक पढाइ शुल्क कायम गर्नुपर्ने ज्ञापनपत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

ज्ञापनपत्रमा विद्यालय शिक्षासम्बन्धी कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक २०८० मा समावेश गरिएका कानुनी विषयप्रति गम्भीर ध्यानकर्षण भएको जनाएको छ । संघीय संसदको शिक्षा, स्वास्थ्य सूचना तथा प्रविधिक समितिमा अन्तिम चरणमा भएको छलफल र प्रस्तुत भएका विचारले अन्त्यन्त दुर्घट एवं आक्रोसित बनाएको विज्ञापितमा उल्लेख गरिएको छ ।

प्रस्तुत विधेयकमा पूर्ण छात्रवृत्ति शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, पाठ्यपुस्तक तथा शैक्षिक सामग्री, पोशाक, यातायातलगायत उपलब्ध गराउनु पर्ने विषय भावनाविपरीत भएको जनाएको छ । ज्ञापन पत्र बुझाउन एन प्याब्सनका केन्द्रीय उप-महासचिव विष्णुप्रसाद पौडेल, प्याब्सन रुपन्देहीका सचिव बोधराज गौडेल, सदस्य महेश पराजुली, जिल्ला सल्लाहकार एकनारायण काफ्ले लगायतको सहभागिता रहेको थियो ।

केन्द्रीय कार्यक्रमअनुसार सबै पालिकामा असहमति पत्र बुझाउने कार्यक्रमअन्तर्गत देवदह नगरपालिकामा पनि बुझाइएको संस्थागत विद्यालयहरूले जनाएको छन ।

ग्लोबल आइएमई र सांग्रिला बैंकबिच समझदारी

बुटवल । ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड र सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेडबिच सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंकका ग्राहकहरूलाई आवश्यक पर्ने गैर कोषमा आधारित बैकिङ सुविधा उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।

उक्त समझदारी पत्रमा ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुरेन्द्रराज रेग्मी र सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुयोग श्रेष्ठले हस्ताक्षर गरेका हुन् ।

सम्झौताअनुसार सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंकका ग्राहकहरूलाई आवश्यकता पर्ने गैर कोषमा आधारित प्रतीत पत्र (लेटर अफ क्रेडिट), बैंक ग्यारेण्टी, डकुमेन्ट अगोन्स्ट पेमेन्ट, डकुमेन्ट अगोन्स्ट असेटेन्स, ट्रेड ट्रान्जेक्सन बैकिङ आदि सुविधाहरू ग्लोबल आइएमई बैंकले उपलब्ध गराउने छ ।

ग्लोबल आइएमई बैंक ग्लोबल फाइनान्सको बेष्ट बैंक अवार्ड २०२४ र २०२५ तथा युरो मनी अवार्ड फर एक्सलेन्स २०२४ अन्तर्गतका दुई विधाबाट नेपालको सर्वश्रेष्ठ बैंकको रुपमा सम्मानित बैंक हो ।

साथै ग्लोबल आइएमई बैंक विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरूबाट फरक-फरक विधामा सम्मानित भएको छ ।

ग्लोबल आइएमई बैंक नेपालको ७७ जिल्लामा शाखा सञ्जाल रहेको निजी क्षेत्रको पहिलो वाणिज्य बैंक हो ।

बैंकको ३५२ शाखा कार्यालय, ३८४ एिएएम, १५५ शाखा रहित बैकिङ सेवा, ६८ एक्सटेन्सन तथा राजश्व सँकलन काउन्टर तथा ३ वटा वैदेशिक प्रतिनिधि कार्यालय समेत गरी १,००० भन्दा बढी सेवा केन्द्रबाट आफ्ना ग्राहकलाई उत्कृष्ट सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ ।

बैंकले नेपाली नागरिकहरूलाई बैकिङ सेवाहरू प्रदान गर्नुका अतिरिक्त विश्वका विभिन्न देशहरूबाट रेमिट्यान्स सेवा पनि दिँदै आएको छ ।

बैंकले संयुक्त राज्य अमेरिका, क्यानडा, अष्ट्रेलिया, मलेशिया, दक्षिण कोरिया, जापान, साउदी अरब, कतार, युएई, बहराइन, कुवेत, भारत, जोर्डन लगायत अन्य देशहरूबाट रेमिट्यान्स भित्र्याउने काम गर्दै आएको छ ।

यसैगरी, सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंकले देशभर रहेका १०९ वटा शाखा तथा ३० वटा एिएएमफार्मट बैकिङ सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ ।

श्रीकृष्ण जन्माष्टमी पर्व मनाइदै

बुटवल । भगवान श्रीकृष्णको ५२५२औं जन्मोत्सव आगामी शनिबार विश्वभर विभिन्न आध्यात्मिक एवं धार्मिक कार्यक्रमको आयोजना गरी हर्ष र उल्लासका साथ मनाइँदैछ । यसैक्रममा बुटवलको मिलनचौकमा पनि श्रीकृष्ण जन्माष्टमी पर्व विशेष सांस्कृतिक कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाउने तयारी भैरहेको अन्तर्राष्ट्रिय कृष्ण भावनामृत संघ (ईस्कोन) बुटवलले जनाएको छ ।

बिहान ४ बजेदेखि सुरु हुने सो विशेष धार्मिक सांस्कृतिक कार्यक्रम राति १२ बजे श्रीकृष्ण जन्मोत्सव मनाएपछि सम्पन्न हुने ईस्कोन बुटवलका अध्यक्ष करनधर दासले बताए । अध्यक्ष दासका अनुसार बिहान सबै मंगल आरती, मन्त्र ध्यान जप, दर्शन आरती तथा गुरु पुजा, श्रीमद्भागवतम कथा वाचन, हरि कृतन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, अभिषेक तथा कृतन, नाटक प्रस्तुति, श्रीकृष्ण कथामृत प्रवचन, श्रीश्री राधा-श्यामसुन्दर महाभिषेक तथा महाप्रसाद वितरण कार्यक्रम हुनेछन् ।

समाजमा धार्मिक जागरण ल्याउने मूल उद्देश्यसहित कार्यक्रम गर्न लागेको आयोजकले बताए । प्रेम र भक्ति मार्गका प्रतिकका रुपमा पूजा आराधना गरिने श्रीकृष्णको जन्मोत्सव व्यवस्थित रुपले मनाउने उद्देश्यसहित बिसं २०७० सालदेखि संस्थागत रुपमा र विशेष रुपले मनाउन थालिएको भरतजंग कुँवरले बताए ।

कार्यक्रममा केसी दमनदासले बुटवलमा ५ सय जना साधक सदस्यहरू रहेको जानकारी दिए । आफ्नो धर्म आफै बिर्सेर विदेशीबाट सिक्नुपर्ने अवस्था आएको भन्दै उनले चिन्ता व्यक्त समेत गरे ।

कोषाध्यक्ष शारदा केसीले संस्थाले आध्यात्मिक, धार्मिक कार्यहरू मात्रै नगरेर विभिन्न सामाजिक कार्यहरूमा पनि अग्रसर रहेको बताइन् । संस्थाले विभिन्न स्कुल कलेजहरूमा माईन्ड कन्ट्रोल, योग्य मानव बनाउने अभिमुखीकरण र सामाजिकीकरणका आध्यात्मिक कक्षाहरू चलाउँदै आएको छ । सदस्य भरतजंग कुँवरले सामाजिक अभियानअन्तरगत विभिन्न कामहरू गर्दै आएको भन्दै बालबालिकाहरूलाई खाजा खुवाउने, युवाहरूलाई मन्त्र मेडिटेशनमार्फत् एन्जाईटी समाधान, गौमाताको संरक्षण जस्ता धेरै कार्यक्रम गर्दै आएको उल्लेख गरे ।

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs
District Administration Office
 Kapilvastu, Taulihawa
 (Seal of the Office)
 Letter No.: 08522/83 (Administration)
 Date: August 11, 2025
 Ne.Sam.1145 Gumlaga, second

Certification
 To whom it may concern
 As per the recommendation letter dated August 01, 2025 dispatch No. 111 from 1 No. Ward Office of Banganga Municipality submitted to this office by Humi Thapa (Citizenship no.6/3315), wife of Indian Ex-Army No.69966571 Ex CT (GD) (Late) Kul Bahadur, a resident of Ward No.01, Banganga Municipality, Nawalparasi district (West of Bardaghat Susta) stating the fact that even if there existed differences in her husband's name and date of birth in Nepali Citizenship Certificate and in the Indian pensionpatta Record as per the details given below, however, the person referred to is one and the same individual, which is hereby certified accordingly for pension purpose only.

Details:

Name and surname in Nepali Citizenship Certificate	Citizenship No.	Name surname and Date of Birth mentioned in Indian pension Record
Name Surname: Humi Thapa Date of Birth: December 06, 1956	6-3315 Issued Date: April 07, 1988 Gulmi	Name Surname: HUMI DEVI Date of Birth: September 01, 1945

Sd/-
Dil Kumar Tamang
 Chief District Officer

Binayi Tribeni Rural Municipality
Office of The Rural Municipal Executive
Dumkibas, Nawalparasi (East of BardaghatSusta)
Gandaki Province, Nepal

Invitation For Online Bids

Date of publication: 2082/04/30, (15th, Aug, 2025)

- Office of Binayi Tribeni Rural Municipality invites electronic bids from eligible bidders for the following goods under National Competitive Bidding procedures.

S. N.	Contract ID	Description of Works	Estimate Amount with VAT	Bid Security Amount (NRs.)	Cost of Bid Document (NRs.)	Last Date of Bid	Bid Valid Period	Date of Pre-bid Meeting	Bid Opening Date	Remarks
1	03/BTRM/NCB/Goods/2082-083	Procurement and Installation of Integrated Digital Learning Solutions for Schools, Including Interactive Displays LMS according to CDC, Zero Client-Based Digital Library, E-Learning System, and Centralized Student Information Management	16400000	492000	3000.00	2082/05/29 (15th, sept, 2025) Before 12:00	90 Days	2082/05/20 (7th, Sept, 2025) at 1:00 PM	2082/05/29 (15th, Sept, 2025) After 1:00	
Cost of Bidding Document in Bank			Name of the Bank: Siddharth Bank LTD Dumkibas branch, Nawalparasi(East) Name of Office: Binayi Tribeni Rural Municipality, Nawalparasi (East) BinayiTribeni Gaunpalika GA1.1 Aantarik Rajashwo Khata: 00815413078							
Cost of Bid Security in Bank			Name of the Bank: Siddhartha Bank LTD Dumkibas, Nawalparasi(East) Name of Office: Binayi TribeniRural Municipality, Nawalparasi(East) Binayi Tribeni Gaunpalika GA03 Dharauti Khata.: 00815153326							
- Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents at the office BinayiTribeni Rural Municipality, Nawalparasi (East of bardghat-susta),Dumkibas. Phone no.078-416185, 078-416182, website: www.binayitribenimun.gov.npor may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp.
- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Chief Administrative Officer

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

सेफ्टी ट्याङ्की, भरिएर, शिरनाली जाम भएर समस्या परेको छ ?

हामी तपाईंको समस्या तुरुन्त ५ मिनेटमै हल गरी दिनेछौ ।

क्षेत्र: लुम्बिनी, भैरहवा, परासी, बुटवल मर्चवार

प्रो. रामशाह शाहानी

विशाल सेनेटरी

बर्मेलीटोल, भैरहवा

मो.9847324755,9804406297

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

तपाईंको सहर बुटवल तथा लुम्बिनी अंचलमा आधुनिक जापानीय मेशिनद्वारा सेफ्टी टंकी ट्वाइलेटको रिङ्ग भरिएमा १० मिनेटमा नै सफा गरिनेछ ।

- ट्वाइलेट, बाथरूम, किचन र नाली जाम भएमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।
- लोडसेडिङ भएको बेलामा पनि अत्याधुनिक भ्याकुमद्वारा १० मिनेटमै सेफ्टी टंकीको रिङ्ग खाली गरिने छ ।

सम्पर्क:

सीताराम सफा सेनेटरी

भैरहवा

९८६९७८९२७५, ९८००७६०६२२

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

के तपाईंको घरको शिट, नाली, जाम भयो भने चिन्ता नलिनुहोस् र सेनेटरी जगतमै बढी क्षमता, अत्याधुनिक प्रविधि, पावर फूल रोटार भ्याकुम पम्प,बिजुली नचाहिने एक मात्र सेनेटरीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् । लोडसेडिङको बेला पनि सेवा दिइने छ ।

सम्पर्क:

तिनाउ सेनेटरी

बुटवल-१०, सुखानगर, रुपन्देही,

फोन: ९८५७०५८८९३,९८०७९८०८९३

